



AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

AZ ÉSZAK-MAGYARORSZÁG RÉGIÓ TÖRTÉNETI KERTJEI ÉS A TURIZMUS

JÁTÉKOS EDIT

**Kulcsszavak: idegenforgalmi adottságok, szórakoztató attrakciók,
tematikus jellegű vonzástényezők.**

ÖSSZEFOGLALÓ MEGÁLLAPÍTÁSOK, KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK

A turizmus – egyre inkább – globálissá váló piacán azok a desztinációk számíthatnak népszerűsége, amelyek helyi adottságokra épülnek és olyan turisztikai termékeket kínálnak, amelyek megfelelnek a turisztikai keresletnek. A nemzetközi előrejelzések szerint a turisták az elkövetkezendő években – az egyéni képzettségi és kulturális szint növekedésével – elsősorban azokat a vonzerőket fogják előnyben részesíteni, amelyek a kultúrán alapulnak. A 2007-2013 fejlesztési időszak célkitűzéseinek megvalósítása érdekében tanulmányomban egy olyan turisztikai terméket – tematikus utat – állítottam össze, amelynek központi témája a kert.

1. IDEGENFORGALMI ADOTTSÁGOK

Az idegenforgalom a gazdaságilag és társadalmilag fejlett országokban egyre nagyobb szerepet játszik az emberek életében. A turizmus – rendszerszemléletű megközelítésben – fő működési része a kereslet, a kínálat, a turista utazása és a turisztikai desztináció által megvalósított marketingtevékenység. A kereslet és a kínálat két legszorosabban összefüggő része a motiváció és a vonzerő. A motiváció a potenciális turista belső ösztönzése, egyfajta indítéka, hogy saját jellemzőinek (objektív és szubjektív) megfelelő vonzerővel rendelkező területre látogasson el, töltsse el szabadidejét, kirándulással vagy üdüléssel (1).

A turisztikai vonzerőknek több típusa ismert. Így beszélhetünk természeti (éghajlat, domborzat, növényzet, állatvilág, vízrajz, egyedi természeti adottságok), gazdasági (ipar, mezőgazdaság), történeti, művészettörténeti (történelmi eseményekkel kapcsolatos emlékhelyek, temetkezési helyek, vallástörténeti és templomépítészeti emlékhelyek, kegyhelyek, műemlékegyüttesek, városrészek, könyvtárak, múzeumok, tudományos gyűjtemények, kastélyok, várak, kúriák), kultúrtáji vonzerőkről, egyéb kulturális és sport vonzástényezőkről

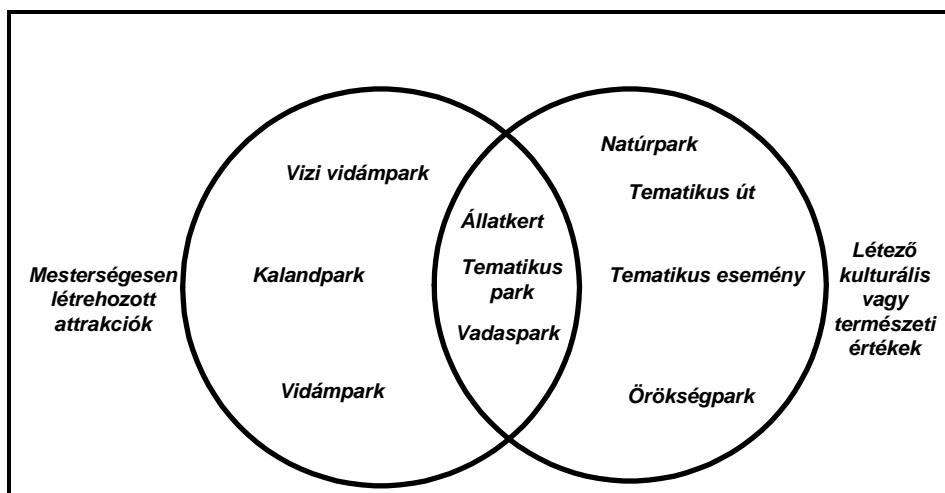
(néprajz, kulturális rendezvények, Világörökség helyszínek, sportrendezvények) és szórakoztató vonzásadottságokról (2). A szórakoztató attrakcióknak számos típusa ismert. Többek között ide lehet sorolni a vidámparkokat (szórakoztató parkokat), az élmény- vagy kalandparkokat, a vízi vidámparkokat (aquaparkokat), örökségparkokat, az állatkerteket és vadasparkokat, a natúrparkokat és a tematikus jellegű vonzerőket (3). A tematikus jellegű vonzástényezők további három részre oszthatók: tematikus parkokra, tematikus utakra és témán alapuló eseményekre. Mind a három vonzerő közös jellemzője, hogy meghatározott téma köré van felépítve, mint a turisztikai termék egyik részeleme (1. ábra) (4).

2. TEMATIKUS UTAK A TURIZMUSBAN

A tematikus utak olyan turisztikai termékek, amelyek különböző közlekedési formák igénybevételeivel megközelíthető természeti és mesterséges vonzerőket fűznek fel egy kiválasztott és meghatározott téma köré (4).

1. ábra

Szórakoztató attrakciók csoportosítása



Forrás: Rátz – Puczkó, 2002 alapján, módosítva

A tematikus utak kategóriái

- természeti, gazdasági és kulturális tényezők (természetföldrajzi képződmények, történeti korok gazdasági termelése, templomok, várak, kastélyok, kertek, szellemi és tárgyi néprajzi elemek, híres személyiségek életútja és munkássága), amelyek a kiválasztott témát képviselik;

- szerkezeti tényezők (múzeumok, fesztiválok, rendezvények, programok), amelyek az adott témához, területhez kötődnek;

- szolgáltatási tényezők (szálláshelyek, vendéglátóegységek), amelyek a tartózkodás és a fogadóképesség nélkülözhetetlen elemei;

- összekötő tényezők: információt szolgáltató létesítmények, például a Tourinform Irodák, regionális marketing szervezetek (5).

A tematikus utak összetevői

- téma – illetve az adott témához kapcsolódó természeti, kulturális és gazdasági adottságok, művészeti események;

- fogadási feltételek – szálláshelyek, étkezési és vásárlási lehetőségek;

- marketingtevékenység, amely az alábbi tevékenységeket foglalja magában: útjelző és információs táblák elhelyezése, nyomtatott információs anyagok biztosítása és on-line információ (4, 5).

A tematikus utak esetében a témaválasztásnak kiemelt szerepe van, hiszen fontos szempont, hogy a téma könnyen azonosítható, viszonylag széles körűen ismert legyen és sokak érdeklődését felkeltse (4).

A tematikus utak többféle típusa ismert:

➤ Kulturális utak

A kulturális utak olyan tematikus utak, amelyek meghatározott témája valamilyen kulturális ér-

ték, örökségtényező, s amelyekben jelentős, meghatározó szerepe van a kulturális, művészeti, művészettörténeti adottságoknak (4).

A kulturális utak témái az alábbiak lehetnek, amely köré szerveződik a komplex turisztikai termék:

- történelmi korszak: Ezer év a Bükk és a Mátra vidékén

- történelmi esemény: Partizán út

- vallási örökség: Pálos kolostorok Magyarországon

- ipari örökség: Kohászok útja

- társadalmi örökség/érték: Muzeális mozdonyok

- kulturális örökség/érték: Baranyai várak

- művészeti irányzat és/vagy építészeti stílus:

Fejér megye kastélyai

- helyi hagyományok: Palóc út

- termék/termelés: Szilvaút

- ismert történelmi személy vagy művész: Sisi út (4, 6, 7, 8, 9).

➤ Borutak

Olyan összetett turisztikai termék, mely sajátos egyedi kínálatokkal rendelkezik, szervezett egységben működik, piacra jutását közösségi marketing segíti, szolgáltatásai minősítették és garáncoltan megfelelnek a nemzetközi turisztikai elvárásoknak. – Ide sorolható többek között a Villány-Siklói Borút (10).

➤ Turistautak

Olyan tematikus utak, amelyek az adott útvonalhoz tartozó területek természeti szépségeit, földrajzát, vízrajzát, évszázadok alkotásait mutatják be – magyarországi példaként az Országos Kék-Túrát lehet megemlíteni (11).

A tematikus utak nemcsak egy adott településen, régióan vagy országon belül, hanem nemzetközi együttműködésekben is ismertek. Például:

➤ Európa Tanács Kulturális Útjai: célkitűzése az európai kultúra ismertségének a turizmuson keresztül való növelése, egymás megismerésének elősegítése.

Az Európai Kulturális Út olyan tematikus út, amely egy vagy több országon, régióan halad át, alapvetően európai történelmi, művészeti vagy társadalmi témára épül, földrajzilag is létező útvonalat vagy európai jelentőségű helyszíneket köt össze. A Vaskultúra Útja képviseli ezt a nemzetközi együttműködést.

➤ Ciste Assotiation kulturális útjai: regionális jellegű európai projekt célja az európai kultúra gazdagítása, a programban részt vevő régiók közötti kulturális együttműködés erősítése, európai kulturális turizmus fejlesztése, új turisztikai kínálat létrehozása. Ismertebb tematikus út a Mária kultusz útja Franciaország és Spanyolország között, a Nyári legelők/mezők útja Franciaországban, a Humbert út Írországban.

➤ Kulturális utak a Világörökség listán. Az UNESCO Világörökség Bizottsága 1992-ben Franciaországban szakértői találkozó keretében olyan jellegzetes kultúrtájak kategóriáinak jellemzőit igyekezett meghatározni, melyek „történelmi, esztétikai, antropológiai vagy néprajzi szempontból jelentősek, viszonylag ritka együttesek, az ember és a természet hosszú ideje tartó, harmonikus egyensúlyának bizo-

nyítékai és a visszafordíthatatlan változások szempontjából sérülékenyek”. Ez után vált lehetővé, hogy a Világörökség listájára olyan helyszínek is felkerüljenek, amelyek a kultúrtáj fogalomkörébe tartoznak. A Loire-völgye, a Rajna-völgy, a kínai Nagy Fal, az Andrássy út és a Millenniumi Földalatti vasút, a Flamand és vallon harangtornyok taroznak ebbe a tematikus út típusba (4).

Nemzetközi példaként még meg lehet említeni az ENSZ UNESCO Rabszolgautját, európai példaként a Tőzeg lápok útvonalát Írországban, az Auvergne-i kastélyutatót és a Pasztell útvonalat Franciaországban, a Sókereskedelem és örökség útját Olaszországban és a Don Quijote utatót Spanyolországban (4, 5, 12, 13).

A magyarországi tematikus utak az alábbi csoportba sorolhatók.

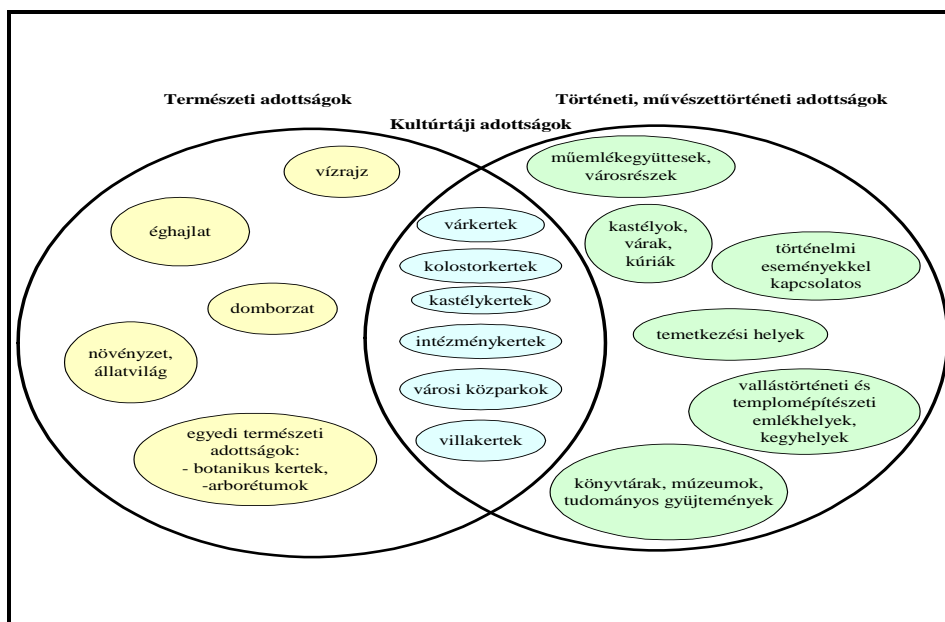
➤ Működő tematikus utak: Országos Kék-Túra, Villány-Siklói Borút, Mátraaljai Borút, Egri Borút, Bükkaljai Borút, Tokaj-Hegyaljai Borút, Etyeki Borút, Szilvaút, Tormaút, Palóc Út, Vaskultúra útja, Vas-Zalai Almaút.

➤ Virtuális tematikus utak: Budapesti Kulturális Út, Észak-Magyarországi Kastélyút.

Kezdeményezések: Baranya legszebb templomai, Baranyai várak, Cserhádi várak, Ezer év a Bükk és a Mátra vidékén, Kálváriajárás a Bakonyban és a Balaton-felvidéken, Kohászok útja (5, 6, 7, 8, 10, 14, 15, 16, 17, 18, 19).

2. ábra

Gyűjteményes –és történeti kertek az idegenforgalmi vonzerő nézőpontú rendszerezése



Forrás: saját összeállítás

3. GYŰJTEMÉNYES- ÉS TÖRTÉNETI KERTEK ÉSZAK-MAGYARORSZÁGON

A gyűjteményes- és történeti kertek idegenforgalmi vonzerő alapján történt

rendszerezését a 2. ábra illusztrálja. Az Észak-Magyarország Régióban számos gyűjteményes- és történeti kert található. Az 1. táblázat ezen kultúrtáji adottságokat megyénként foglalja össze (31).

1. táblázat

Gyűjteményes- és történeti kertek Észak-Magyarországon

Borsod-Abaúj-Zemplén megye	Abaújkér, Abaújszántó, Bánhorváti, Boldogkőváralja, Boldva, Borsodivánka, Csemely, Dédestapolcsány, Dubicsány, Edeleny, Emőd, Erdőbénye, Fáj, Fancsal, Felsővadász, Füzér, Füzérradvány, Gagybátor, Gagyvendégi, Girincs, Golop, Gönc, Háromhuta, Hejce, Hernádvécse, Kéked, Kelemér, Korlát, Megyaszó, Méra-Alsóméra, Mezőcsát, Mikóháza, Miskolc, Pácin, Pusztaradvány, Putnok, Ragály, Sajókaza, Sajóvámos, Sály, Sárospatak, Sátoraljaújhely, Selyeb, Szemere, Szerencs, Taktabáj, Tállya, Telkibánya, Tibolddaróc, Tokaj, Tolcsva, Tornanádaska
Heves megye	Andornaktálya, Atkár, Boconád, Detk, Eger, Egercsehi, Erdőtelek, Gyöngyös, Gyöngyóshalász, Gyöngyöstarján, Hatvan, Heves, Hevesvezekény, Ivád, Karácsond, Kompolt, Nagykökényes, Nagyréde, Noszvaj, Parád, Parádsasvár, Pétervására, Recsk, Sirok, Szilvásvárad, Tarnaméra, Tarnaörs, Tenk, Vámosgyörk, Verpelét, Visonta
Nógrád megye	Alsópetény, Alsótold, Balassagyarmat, Bátonyterenye, Becske, Bercel, Borsosberény, Buják, Csécse, Cserhátsurány, Csesztve, Csitár, Diósjenő, Erdőkürt, Erdőtarcsa, Érsekvadkert, Felsőpetény, Horpács, Karancskeszi, Karancslapujtó, Karancsság, Legénd, Ludányhalászi, Magyarnándor, Mátranovák, Mohora, Nagyoroszi, Nézsa, Nógrádkövesd, Nógrádmegyer, Nógrádsáp, Nógrádsipek, Nógrádszakál, Nőtincs, Pásztó, Rétság, Romhány, Szécsény, Szirák, Szügy, Tar, Tereske, Vanyarc, Varsány

Forrás: saját összeállítás

4. AZ IDEGENFORGALMI VONZÁS-TÉNYEZŐK ÉS A FOGADÓKÉPESSÉG HELYZETE AZ ÉSZAK-MAGYARORSZÁG RÉGIÓBAN

Észak-Magyarország Régió idegenforgalmi vonzerői a kultúrtáji adottságokon kívül változatosak, amelyek a kertturizmusban részt vevők számára kínálnak járulékos kapcsolódási lehetőséget (2. táblázat).

Az idegenforgalmi fogadóképesség fontos szerkezeti eleme a szálláshely. A statisztikai adatok szerint az Észak-Magyarország Régióban a kereskedelmi

szálláshelyek kapacitása megközelítőleg 30 000 férőhely. Minőségi, a nemzetközi piacon is versenyképes szállodai kapacitások jellemzik a frekvenciált turisztikai helyszíneket. Európai színvonalú, kis férőhelyes panziók minden városban és a lényeges turisztikai területen megtalálhatóak. A kastélyok, kúriák jelentős részében sajátos rekreációs programot kínáló vendégfogadó helyek működnek. A szálláshelykínálatot a régióban viszonylag egyenletesen eloszló ifjúsági és turista-szállások, valamint falusi vendégfogadó helyek egészítik ki.

2. táblázat

Turisztikai vonzerók Észak-Magyarországon

Vonzerók
1. Természeti vonzerók
a) Egyedi természeti adottságok - arborétumok: Erdőtelek, Erdőkürt, Felsőpetény, Recsk, Tar
2. Gazdasági vonzerók
a) Ipar - ipartörténeti emlékhelyek: Salgótarján, Parádfürdő, Vepelét, Szilvásvár, Újmassa, Gönc, Nagybörzsöny
b) Mezőgazdaság - borvidékek (Mátraaljai borvidék, Egri borvidék, Bükkaljai borvidék, Tokaji borvidék)
3. Történeti, művészettörténeti adottságok
a) Történelmi eseményekkel kapcsolatos emlékhelyek - Buják, Szécsény, Gyöngyös, Recsk, Eger, Szerencs, Sárospatak, Romhány
b) Temetkezési helyek - Balassagyarmat, Eger, Jósvafő, Tállya, Széphalom
c) Vallástörténeti és templomépítészeti emlékhelyek, kegyhelyek - Szécsény, Nógrádsáp, Tar, Mátraverebély, Gyöngyöspata, Gyöngyös, Tarnaszentmária, Feldebrő, Eger, Bélapátfalva, Miskolc, Szalonna, Szendrő, Szerencs, Mád, Sárospatak, Karcsa, Hollóháza, Vizsoly, Szendrő, Boldva, Márianosztra, Nagybörzsöny, Tereske, Ecseg, Nagylóc, Egyházasgerge
d) Műemlékegyüttesek, városrészek - Gyöngyös, Eger, Miskolc, Sárospatak
e) Könyvtárak, múzeumok, tudományos gyűjtemények - Szécsény, Balassagyarmat, Salgótarján, Horpács, Csesztve, Gyöngyös, Eger, Szilvásvár, Mezőkövesd, Miskolc, Szerencs, Monok, Tokaj, Sárospatak, Hollóháza, Rudabánya, Kelemér, Nagybörzsöny
f) Kastélyok, várak, kúriák Edelény, Bánhorváti, Bánréve, Dubicsány, Emőd, Felsőszolca, Galvác, Hídvégardó, Kurityán, Nyékládháza, Ónod, Putnok, Ragály, Tomanádaska, Sajókaza, Sajólad, Sály, Szalonna, Szendrő, Vatta, Fáj, Boldogkőváralja, Golop, Felsőgagy, Felsővadász, Gagybátor, Gagyvendégi, Krasznokvajda, Monok, Szalaszend, Semere, Abaujszántó, Fizéradvény, Kéked, Bózsva, Gönc, Hollóháza, Hejce, Pálháza, Háromhuta, Sátoraljaiújhely, Telkibánya, Sárospatak, Abaujkér, Bodrogkeresztúr, Erdőbénye, Tarcal, Tokaj, Tolcsva, Tállya, Mád, Monok, Szerencs, Taktabáj, Tuzsér, Pácín, Ricse, Somoskő vára, Szerencsi Rákóczi vár, Boldogkői vár, Cserépvár, Diósgyőri vár, Egri vár, Füzér vára, Hollókő vára, Kisnána vára, Ónod vára, Regéc vára, Salgói vár, Sárospataki vár, Sirok vára, Szandai vár, Buják, Szécsény, Csesztve, Szirák, Szarvaskő, Szilvásvár, Alsópetény, Horpács, Bátorlyterenyé, Mohora, Romhány, Sziügy, Benczúrfalva, Csesztve
4. Kultúrtáji adottságok
5. Egyéb kulturális és sport adottságok
a) Néprajz - Palóc-vidék, Matyó-vidék (Buják, Hollókő, Mezőkövesd, Szentistván, Tard) - Balassagyarmat, Parádsasvár, Kisnána, Jósvafő, Pácín, Gönc, Komlócska, Füzér, Nagybörzsöny, Buják
b) Kulturális rendezvények - Gyöngyös, Eger, Miskolc, Sárospatak, Tokaj, Aggtelek, Balassagyarmat, Hollókő, Kazincbarcika, Pálóc-föld, Pásztó és térsége, Salgótarján, Sárospatak, Sátoraljaiújhely, Szerencs, Szécsény, Szilvásvár, továbbá a régió szinte valamennyi településén vannak kulturális, hagyományápoló rendezvények
c) Világörökség helyszínek - Hollókő, Aggteleki-karszt, Tokaj történelmi borvidék
d) Sportrendezvények - Szilvásvár, Gyöngyös, Eger, Miskolc
6. Szórakoztató attrakciók
a) vadspark (Miskolc)
b) natúrpark (Nagy-Milic Natúrpark)
c) tematikus jellegű vonzerók: Palóc út, Vaskultúra útja, Észak-Magyarországi Kastélyút, Börzsönyi várak és középkori sáncok, Bükk, Mátra várak, Cserhádi várak, kastélyok, kúriák, Ezer év a Bükk és a Mátra vidékén, Kohászok útja, Mária képek a Mátrában, Parádi Mátra látványosságai, Várak a Mátrában, Felsőmagyarországi-borutak (Bükkaljai Borút, Egri Borút, Mátraaljai Borút, Tokaj-Hegyaljai Borút), Barokk út, Szakrális utak zarándoklatoknak, Hagyományőrző utak Nógrádban

Forrás: saját összeállítás

A felkészültségi tényezők szintén lényegi részét képviselik a vendéglátóhelyek. A vendéglátó hálózat tulajdonosi, szervezeti rendszerében – az elmúlt években – bekövetkezett változások összességében kedvezőek. Elsősorban a turisták által leginkább látogatott üdülőhelyeken sorra nyíltak az egyéni karakterű, hangulatos kisvendéglők, fogadók, amelyek többsége jól illeszkedik a táji- és a települési környezetbe. A vendéglátóhelyek kínálatából azonban hiányoznak az egy-egy tájegység, település jellegzetességeihez kötődő, helyi hagyományokra támaszkodó fogadók, csárdák (pl. halászcárdák, vadásztanyák, palóc éttermek, dinnycsárdák és paprikacsárdák). (32)

A turisták tájékozódásában és információkkal való ellátásában a Tourinform irodák nyújtanak segítséget. Tourinform irodák a következő településeken találhatóak: Abaújszántó, Kazár, Edelény,

Bátonyterenye, Hollókő, Encs, Gyöngyös, Mezőkövesd, Miskolc, Sárospatak, Szécsény, Tokaj, Dédestapolcsány, Ballassagyarmat, Sátoraljaújhely, Salgótarján és Eger (33).

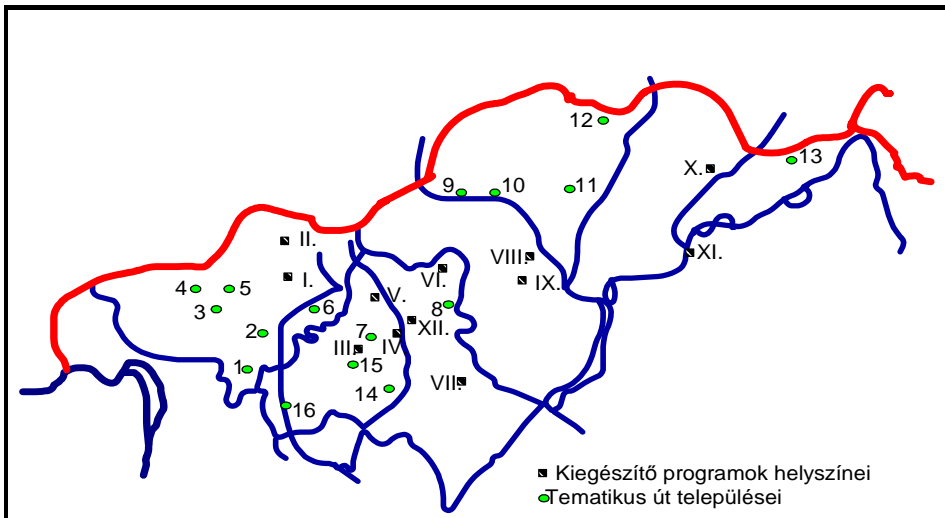
5. A KIDOLGOZOTT TEMATIKUS ÚT

Az általam kidolgozott és javasolt idegenforgalmi fellendülést szolgáló tematikus út legelőször a kiválasztott települések kertjeit, az adott települések egyéb látnivalóit, a szálláshelyeket és vendéglátóhelyeket, majd a tematikus úthoz kapcsolódó programokat tartalmazza részletesen, de a terjedelmi korlátok miatt csak az összefoglaló címeket tudjuk bemutatni:

- A tematikus út települései és kertjei
- A tematikus úthoz tartozó települések kiegészítő látnivalói és rendezvényei
- A tematikus úthoz tartozó felkészültségi tényezők

3. ábra

A tematikus út helyszínei



Forrás: saját

Az alcím azokat a szolgáltatási tényezőket (szálláshelyek, vendéglátóegységek) tartalmazza, amelyek a tartózkodás és a fogadóképeség nélkülözhetetlen elemei.

– Információt szolgáltató létesítmények a tematikus út területén

Ebben a részben azok az összekötő tényezők – információt szolgáltató léte-

sítmények –, szerepelnek, amelyek a tematikus út ismertségében és népszerűségében szerepet játszhatnak.

A tematikus út népszerűségéhez és ismertségéhez az alábbi marketing kommunikációs eszközök szükségesek: vizuális média, auditív médium, audiovizuális médium, speciális média, Public Relations (PR), értékesítés ösztönzés – Sales Promotion (SP), személyes eladás – Personal Selling (PS).

A márkázás gyakorlatán is el lehet gondolkodni, hiszen a márkázás ugyanazt jelenti termékszíntén, mint a CI cégszíntén. Márka lehetne esetünkben a logó és a kifejezés (39).

6. ÉSZAK-MAGYARORSZÁG RÉGIÓ ÖRÖKSÉG HÁLÓZATA

Nyugat-Európa régiója kertészeti örökségekben rendkívül gazdag és változatos. Éppen ezért a turisztikai szakemberek felismerték, hogy ezen kulturális nyereségeket szükséges lenne védeni. Sajnálatosan ezeknek a kerteknek az értékét és jelentőségét a turizmuspolitika készítői még nem megfelelően ismerik el. Félő, hogy azon hagyományos kertészeti jártasság, amely ezeket a természeti és művészeti alkotásokat létrehozta, kihal. A felismerésre, hogy hosszú távon a kertészeti örökség megvédése fontos, Németország vezetésével 2003 áprilisában egy projekt került kidolgozásra, amely 9 partner közreműködésével valósul meg Németország, Franciaország és az Egyesült Királyság részvételével. A projekt egy közös fáradozás annak érdekében, hogy támogassák az európai kerteket és parkokat, mint kulturális nyereségeket a regionális fejlődéshez és mint a közös jellegzetesség meglétét Nyugat-Európában. Az Európai Kertészeti Örökség Hálózat tárgya, hogy megerősítsék az anyagi forrásokat, a legnagyobb gyakorlatot a fejlődésben, a közös végrehajtást és a transzferálható modelleket a fej-

lődéshez. A projekt 5 éves időtartama alatt integrálva lesz a kertek menedzsmentje és a marketingje a regionális tervezésen belül. A projekt kutatni fogja a harmonikus információáramlást, tanulmányozni a fejlesztéseket, hogy hozzáférhető legyen a fenntartható átvételhez és ezen jártasság mezeje legyen az oktatásnak, az innovációnak és a megőrzésnek. Véleményem szerint egy ilyen jellegű együttműködés magvalósítása jelentős szerepet játszana a tematikus út szereplőinek sikerességében, sőt véleményem szerint az egész országban követhető példa lehetne (40).

7. TURISZTIKAI PROGRAMOK A TEMATIKUS ÚT RÉSZTVEVŐI SZÁMÁRA

Azon látogatók részére, akik nemcsak a kerteket, arborétumokat szeretnék meglátogatni, hanem a környéken található nevezetességeket is meg akarják ismerni, programokat állítottam össze, lásd 3. ábra.

8. A LEHETSÉGES RENDEZVÉNYEK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK

A tematikus úthoz tartozó kastélyokban lehetőség szerint komolyzenei koncertek lehetne szervezni, illetve kertészeti kiállításokat és versenyeket hazai és nemzetközi szervezetek közreműködésével. Amit még szerintem érdemes mérlegelni, hogy kertészetek is részei lehetnének a tematikus útnak, minőségi garanciát vállalva az ott vásárolt növényekre.

9. AZ ANYAGI FORRÁSOK

A projektnek lesz létjogosultsága, hiszen az Új Magyarország Nemzeti Fejlesztési Terv Környezet és Energia Operatív Program 3.3. alpontjában szerepelne a „Természeti értékeink jó kezelése prioritási tengely”-ben Észak-Magyaror-

szág, mint NUTS II. régió, a 3.3.1. a „Közösségi jelentőségű és védett természeti értékek és területek megőrzése, helyreállítása, fejlesztése”, alpontban a gyűjteményes növénykertek és történeti kertek megőrzésének szükségessége. Továbbá a II. Nemzeti Fejlesztési Tervben azoknak a kastélyoknak, kúriáknak van esélyük bekerülni a regionális opera-

tív programokba, amelyek többek között idegenforgalmi fejlesztést is megjelölnek.

A marketingköltségek vonatkozásában – gondolok itt leginkább a promóciós anyagok elkészítésére – a Turisztikai Célleitörvényből lehetne pályázati úton anyagi forráshoz hozzájutni (46, 47).

FORRÁSMUNKÁK JEGYZÉKE

- (1) Lengyel M. (1994): A turizmus általános elmélete. KIT Képzőművészeti Kiadó, Budapest, 43-48. pp. – (2) Kollarik A. (1991): A turizmus földrajzi alapjai. Kereskedelmi és Idegenforgalmi Továbbképző Kft., Budapest, 36-123. pp. – (3) Puczkó L. – Rátz T. (2002): A tematikus park, mint turisztikai attrakció. Turizmus Bulletin, 1. sz. <http://www.hungarytourism.hu> – (4) Rátz T. – Puczkó L. (2002): Goethe, Humbert és Odüsszeusz nyomában, avagy kulturális utak a turizmusban. Turizmus Bulletin, 3. sz. http://old.hungarytourism.hu/bzletin/regi/02_03/Sz3.htm 2.1. – (5) <http://www.ciste.org> – (6) Túramozgalmak, minősítések és tématurák Magyarországon. www.turabazis.hu – (7) Palóc út. www.hevestour.hu – (8) Harapjon egy korty szilvába. <http://thermaltourism.hu/4-7135.html> – (9) Augsburgtól Domonyvölgyig – Sisi-út. Turizmus Panoráma. 2002. 5. sz. 7. 21. pp. – (10) Az első hazai borút: A Villány-Siklói. <http://borut.hu> – (11) Országos Kéktúra. <http://fsz.bme.hu/mtsz/jelszerv/okt.htm> – (12) <http://www.intini.com> – (13) Muharay K. (2005): Don Quiote-év Spanyolországban – A búsképű örömmünnepe. Népszabadság, január 26. 16. p. – (14) Magyar Borutak. <http://magyarborutak.hu> – (15) Tormaút. www.eszakalfoldi.hu – (16) Tematikus utak – speciális programok egy-egy útvonalon. <http://www.nordtur.hu> – (17) Vas-Zalai Almaút. Turizmus Panoráma. 4. sz. 2003. április 10. 32. p. – (18) SZ.A.A.: Turistacsalogató kulturális sugárút. Népszabadság. 2003. augusztus 23. – (19) <http://www.kastelyutak.hu> – (20) Janick, J.: Lecture 41. History of Gardens: Formalism and the Western Tradition. <http://hort.purdue.edu/newcrpo/history/lecture41/lec41.html> – (21) Janick, J.: Lecture 42. History of Gardens: Naturalism and the Eastern Tradition. <http://hort.purdue.edu/newcrpo/history/lecture42/lec42.html> – (22) Kert típusok. http://www.kertpont.hu/index.php3?menu=enci.kertpont.hu/index.php3?menu=enci_os_id=807_gyoker=47_page=enci – (23) Spanyol kertek. <http://www.kertpont.hu/uj/kertpont.php?menu=cikkCld=118> – (24) Kultúrtörténeti egyedi tájértékek – Egyedi tájértékek védelme. <http://www.hik.hu/tankonyvtar/site/books/b158/ch06s01s03s04.html> – (25) Egyedi tájérték. http://www.kvvm.hu/dokument.php?content_id=311 – (26) NFT II.KOP Természetvédelmi Prioritás intézkedéseinek, műveleteinek ismertetése. Tervezet. 3. változat A Magyar Természetvédők Szövetsége véleményével kiegészítve, módosítva. 20-23.l. – (27) 1996. évi LIII. Törvény. www.magyarorszag.hu – (28) 2001. évi LXIV. Törvény. www.magyarorszag.hu – (29) Galavics G. (szerk.) (2000): Történeti kertek – Kertművészet és műemlékvédelem. MTA Művészettörténeti Kutatóintézet – Mágus Kiadó, Budapest, 242-245. pp. – (30) Dömötör G.: Műemlék és természet – Kert, park, kultúrtáj. <http://www.zeta.org.yu/zek/folyoiratok/I6/domotor.html> – (31) Történeti kertek településsorosan. <http://www.kee.hu/hun/taje/>

tajtervezesi/ kertell.htm – (32) Észak-magyarországi Régió 2000. évi turisztikai fejlesztési koncepciója és stratégiai programja.<http://www.nordtur.hu> – (33) Tourinform Irodák. <http://www.utikonyv.hu/0-release-2/hp-ajanlatok.php?id=105> nyelv=1 sablon7310 – (34) <http://www.vendegvaro.hu> –(35) <http://www.kee.hu/hun/taje/> tajtervezesi – (36) Fráter E. – Kósa G. (2005): Szép magyar kertek Botanikus kertek, arborétumok, kastélykertek. Kossuth kiadó, Budapest, 94-95. pp. – (37) Kiemelt eseménynaptár 2007. <http://www.hungarytourism.hu> – (38) <http://www.hungarotourism.hu> – (39) Kozma B. (2004): Turizmus marketing. BGF Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Főiskola, Budapest, 155-193. pp. – (40) EHGN (European Heritage Network): <http://64.233.183.104/search?q=cache:QcD-gL4og1YJ:www.nweurope.org/page/proj> – (41) Írottó Natúrpark. www.naturpark.hu – (42) Balogh F. (1998): Országismeret. Kereskedelmi és Idegenforgalmi Továbbképző Kft., Budapest, 54-106. pp. – (43) Bánfalvi J. (1995): Magyarország idegenforgalmi földrajza. Kereskedelmi és Idegenforgalmi Továbbképző Kft., Budapest, 64-78., 153-169., 243-253. pp. – (44) Északi várak útján. Kulturális útvonalajánló 2006. Felső-magyarországi várak Egyesülete. – (45) Észak-magyarországi várakról. <http://www.nordtur.hu> – (46) Új Magyarország Fejlesztési Terv. Környezet és Energia Operatív program. 68-69. pp. – (47) Csordás L.: Kastélyprogram úgy van, ahogy nincs. Népszabadság. LXV. évf. 155. sz. 11. p.